

ใบความรู้ที่ ๑๕ เรื่อง การแสดง ๔ ภาค
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ เรื่อง ที่มา ท่วงท่า ลีลา ๔ ภาคพื้นเมือง
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๕ เรื่อง ฝึกปฏิบัติแพชั่นโชว์การแสดงนาฏศิลป์ไทย ๔ ภาค
รายวิชา ศิลปะ (ดนตรี-นาฏศิลป์) รหัสวิชา ศ๒๒๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒

๑. ระบำนํ้าเก็บใบชา

พ.ศ. ๒๕๒๓ นักศึกษาระดับปริญญาของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในความควบคุมของนางสาวปราณี สำนามวงศ์ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางคศิลป์ศึกษาศิลปศึกษา ได้ร่วมกันประดิษฐ์ท่ารำและทำนองเพลงระบำชุดนี้ขึ้น เพื่อนำออกแสดงเป็นผลงานการบรรเลงดนตรีและการแสดงนาฏศิลป์ ณ โรงละครแห่งชาติ ลีลาและลักษณะการแสดงสะท้อนให้เห็นกรรมวิธีในการเก็บใบชาของพวกรุ่นเขา เริ่มตั้งแต่เข้าตรู่ออกเดินทางไปเก็บใบชาซึ่งปลูกขึ้นตามไหล่เขา ต่อจากนั้นจึงนำมาเลือกใบและผึ่งแดดขณะที่ยังให้ใบชาแห้งต่างก็รื่นเริงสนุกสนานกัน จวบเวลาเย็นจึงเก็บใบชาและเดินทางกลับสู่เหย้าตน ผู้แต่งเพลง คือนายปรกรณ์ รอดช้างเผื่อน ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดงเป็นดนตรีพื้นเมืองภาคพายัพเป็นระบำที่แสดงถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชาวเขาที่อาศัยอยู่ตอนเหนือของไทยลักษณะการแสดง สะท้อนให้เห็นกรรมวิธีในการเก็บใบชา เริ่มตั้งแต่เข้าตรู่ออกเดินทางไปเก็บใบชาตามไหล่เขา นำมาเลือกใบและผึ่งแดด ขณะที่ยังให้ใบชาแห้งต่างก็รื่นเริงสนุกสนาน จวบจนเวลาเย็นจึงเก็บใบชาและ เดินทางกลับสู่ที่พัก ผู้แสดงจะแต่งกายเลียนแบบชาวเขา

www.google.com/search?q=รูประบํ้าเก็บใบชา

๒. รำเถิดเทิง

สันนิษฐานว่าเป็นของพม่านิยมเล่นกัน เมื่อครั้งพม่ายกทัพมาตีไทยในสมัยกรุงธนบุรีหรือสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์ เวลาพักรบ ก็นำกลองยาวมาเล่นกัน พวกไทยเห็นจึงจำมาเล่นบ้างเพราะเห็นว่าเป็นการละเล่นที่ง่าย ๆ ก็เลยนิยมเล่นกันแพร่หลายสืบมาจนถึงทุกวันนี้

รำเถิดเทิงกลองยาว เป็นการแสดงที่ปรับปรุงให้เป็นแบบแผนโดยพัฒนาจากการแสดงกลองยาวพื้นบ้าน รำเถิดเทิงกลองยาว เน้นที่จังหวะกลอง

และลีลาท่ารำ ท่าเต้น ผู้ปรับปรุงให้เป็นแบบแผน
คือคุณหญิงแพ้ว สนิทวงศ์เสนีย์ อาจารย์ลมูล ยมะคุปต์
อาจารย์มนตรี ตราโมท ในการแสดงนั้น
ผู้ชายจะตีกลองระบำคู่กับผู้หญิง
และมีผู้ชายอีกพวกหนึ่งยืนประกอบจังหวะ
พร้อมด้วยฉิ่ง ฉาบ กรับ โหม่ง

<https://images.app.goo.gl/Am6VhUdc6g8UmFJG>

๓. ระบำร่อนแร่

เป็นระบำที่ปรับปรุงขึ้นตามลีลาท่าทางในการประกอบอาชีพของชาวไทยภาคใต้ จัดแสดงถวายแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ เมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินเยือนภาคใต้เป็นครั้งแรก พ.ศ. ๒๕๒๑ ได้นำระบำร่อนแร่มาปรับปรุง และเรียบเรียงทำขึ้นใหม่ โดยใช้เพลง "ตะลุงราชฎี" ซึ่งนายประสิทธิ์ ถาวร ผู้เชี่ยวชาญดนตรีไทยและศิลป์แห่งชาติ เป็นผู้แต่งทำนองเพลง ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมของนางสาวปราณี สำราญวงศ์ หัวหน้าภาควิชานาฏดุริยางค์ คีตศิลป์ศึกษา

สะท้อนวิถีชีวิตดั้งเดิมของชาวบ้านในภาคใต้ โดยเฉพาะที่ระนอง ที่ประกอบอาชีพทำเหมืองแร่ดีบุกและร่อนแร่ในลำธาร. ท่ารำ: เลียนแบบขั้นตอนการขุดดิน กรวดทราย การร่อนแร่ด้วย "รียง" และการตากแร่ ให้ออกมาดูมีความสุขสนุกสนาน.

เครื่องแต่งกาย: ผู้แสดงหญิงสวมชุดพื้นเมือง "ชุดย่าหย่า" และใช้ผ้าถุงแบบชาวใต้.

อุปกรณ์: ใช้ "รียง" เป็นอุปกรณ์หลัก ทำจากไม้ลักษณะคล้ายกระทะก้นแหลมสำหรับร่อนแร่.

ดนตรี: ใช้เครื่องดนตรีพื้นบ้านภาคใต้ เช่น ตะโพน รำมะนา ระนาดเอก ฉิ่ง และกลองตุ้ม โดยมีทำนองเพลง "ตะลุงราชฎี" แต่งโดยนายประสิทธิ์ ถาวร.

<https://images.app.goo.gl/h7n1bRRaxiXTGHDo7l>

๔. เชิงกะโป้/พ็อนกะโป้

กะโป้ คือกะลามะพร้าว ชาวอีสานรู้จักการใช้ประโยชน์จากกะลามะพร้าวมาเป็นวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น กระบวยตักน้ำ และสามารถทำเป็นเครื่องดนตรี เช่น พิณกระแสดเดียว และซอของชาวอีสานได้ เป็นต้น

เชิงกะโป้/พ็อนกะโป้ เป็นการแสดงที่ได้ดัดแปลงมาจากการละเล่นของชาวอีสานใต้ ซึ่งได้แก่ในบริเวณจังหวัด สุรินทร์ บุรีรัมย์ และศรีสะเกษ เป็นการแสดงที่มีความสนุกสนานรื่นเริง โดยใช้กะลาที่ขัดผิวจนมันเป็นอุปกรณ์หลักในการประกอบจังหวะ และที่น่าสังเกตคือ ประเทศต่างๆในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เช่น ฟิลิปปินส์ อินโดนีเซีย กัมพูชา และมาเลเซีย ก็มีการละเล่นเกี่ยวกับการเคาะกะลาเช่นเดียวกัน

www.nattasampun.com/?action=show_category&